

Romeins aardewerk uit Den Andel?

In de herfst van 2012 is in Den Andel tijdens het schoonmaken van de sloten door Waterschap Noorderzijlvest, een bijzondere aardewerkscherf op de westoever van de voormalige getijdengeul Oude Weer terecht gekomen. Deze werd later ontdekt en meegenomen door Yvonne Nijlunsing.

Ongeveer 10 meter ten oosten van de vindplaats [gemerkt op kaartje met ●] werd bij een latere inspectie door Hidde Feenstra en Yvonne Nijlunsing (Stichting Verdrongen Geschiedenis, Werkgroep Oude Weer) een hoop roestachtig materiaal aangetroffen. Hiervan is een klein monster bewaard. Bij navraag wees Clive Hellinga, die Romeinse aardewerkscherven heeft gevonden aan de oostzijde van Schiermonnikoog, er op dat de roodbruinachtige laag misschien uit de grond afkomstig ijzeroer kan zijn, dat zich aan het oppervlak van de scherf heeft vastgezet.¹ Deze roodbruinachtige stof blijkt inderdaad gemakkelijk op te lossen in terpentijn en in oxaalzuur (proef door Yvonne Nijlunsing). Harm Jan Streurman heeft de scherf naar Dr. Ernst Taayke (Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis) gebracht, die hem verder heeft onderzocht. Diens rapport nemen wij hieronder integraal over:

*'De tamelijk dikwandige scherf bezit een kleine diameter, en is min of meer cilindrisch, op een iets uitbuigend uiteinde na. Het aardewerk is op een draaischijf vervaardigd. De buitenkant is matig glad, en ruw bijgewerkt, d.w.z. afgeschraapt (de klei moet vrij plastisch zijn geweest). De kleur is vuil wit, op de breuk bruinig; het harde baksel is iets gelaagd. De vorm wijst op de hals + aanzet schouder van een vroege, zeg 1e-eeuwse Romeinse amfoor. Deze waren slank, 90-100 cm hoog en waren voorzien van twee bandoren en een puntbodem. Om er een typenummer aan te geven (bijv. Dressel xx of Haltern yy) of herkomst, en daarmee een specifiekere datering, is een specialist nodig. In de provincie Groningen zijn tot dusver slechts enkele amfoorfragmenten uit de Romeinse tijd aangetroffen.'*²

¹ Mondelinge mededeling C. Hellinga aan Y. Nijlunsing.

² Rapport E. Taayke d.d.21.1.2013.

De grond uit de sloten is later in storthopen verspreid over het land ten oosten van de boerderij Oosterweg 17, Den Andel ('Wiersemaheerd', fam. Clevering). Hier werden bij de latere inspectie geen bijzonderheden gevonden. [gemerkt op kaartje met] Iets ten zuidoosten van Wiersemaheerd zouden op grond van gegevens van Westerhoff 3 ooit twee huis(?)wieren kunnen hebben gelegen. Hier is ter plaatse thans nog een zwakke verhoging in het land te zien. Opmerkelijk is ook dat het talud van de sloot waaruit de scherf is gebaggerd vol met zeeschelpjes, (vaak deeltjes daarvan) zit. Dit geldt voor het hele stuk, dat in grote lijnen nog een restant van de loop van de Oude Weer van voor de recente ruilverkaveling is. Dit is op het moment te zien omdat de graslaag verwijderd is i.v.m. het plaatsen van een wand aan de zuidkant. In de omgeving zijn eerder door Harm Jan Streurman schelpen gedateerd (C 14-datering op 1e t/m 3e eeuw na Chr.) [gemerkt op kaartje met]. De vondst is gemeld aan provinciaal archeoloog Hennie Groenendijk en

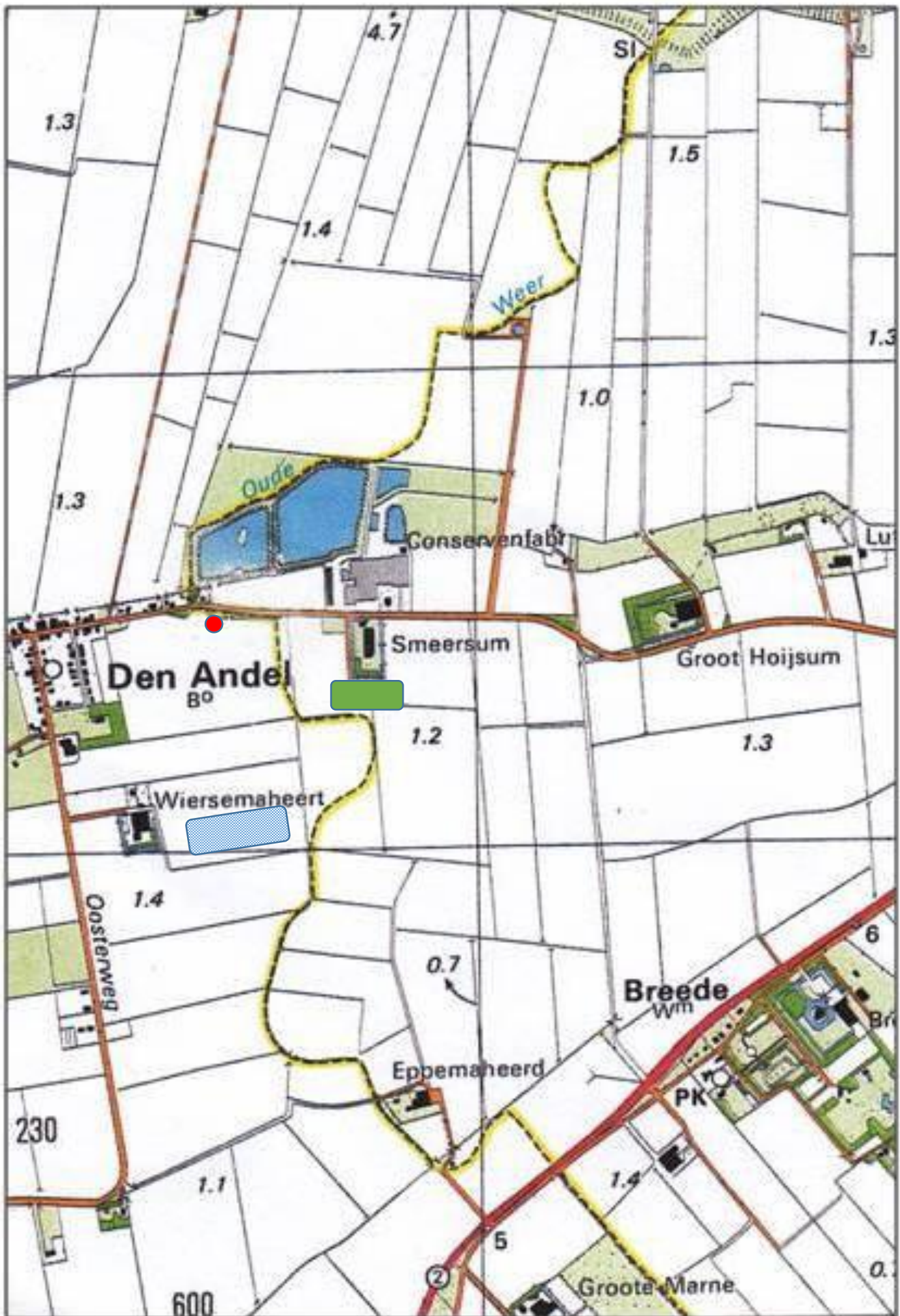
aan het Waterschap Noorderzijlvest. Bij de volgende opschoning van de sloten zal de Werkgroep Oude Weer worden gewaarschuwd.

Discussie

De vraag is nu hoe de amfoorscherf op deze locatie (in de Oude Weer) terecht kan zijn gekomen. Heeft dit te maken met transport over water? Was in de oude monding van de Oude Weer een aanlandingsplaats voor schepen die over het Wad voeren? Deze vragen zijn uiterst moeilijk te beantwoorden. Denkbaar is dat (een voorloper van) de Oude Weer rond het begin van de jaartelling behoorde tot het geulsysteem dat deel uitmaakte van het Hunze-estuarium. Dit kan gebruikt zijn als handelsroute vanaf de Noordzee naar de kuststreken. Uit het gebied zuidelijk van de oude Hunzemonde tussen Baflo en de Marne (omgeving Feerwerd-Ezinge) zijn dergelijke vondsten van Romeins importaadewerk bekend.

Afgesproken is dat Egge Knol de diverse vondsten van Romeins aardewerk uit Noord-Groningen te zijner tijd eens naast elkaar zal zetten. Misschien dient zich dan een patroon aan.

© Stichting Verdrongen Geschiedenis HF/YN 2013-03-16. Met toestemming van Yvonne Nijluning geplaatst op de website van Den Andel.

Den Andel
B0

Smeersum

Wiersemaheert

Groot Hoijsum

Breede
Wm

Eppemaheert

Grote Marne

Conservenfabri

Oosterweg

Weer

Oude

1.3

1.4

4.7

1.5

1.0

1.3

1.3

1.2

1.3

1.4

0.7

6

230

1.1

1.4

600

5

2

0.1